

Tömösváry Zsigmond

Budapest, 1947 –)

A védés időpontja: 2003

PhD-értekezés címe: A NATO és Oroszország kapcsolatai, e kapcsolatok hatása Közép-Európa, s benne Magyarország biztonságára.

Tudományos vezető: dr. Kőszegvári Tibor nyá. vezérőrnagy, a hadtudomány doktora.

Tudományos eredmények:

- a) Azoknak a veszélyforrásoknak és biztonsági kockázatoknak a feltárását és elemzését, amelyeket egy instabil belső helyzetű Oroszország jelenthet a létező és formálódó európai biztonsági struktúrákra, a közép-európai térség, s benne hazánk biztonságára.
- b) Azoknak a következtetéseknek a levonását, amelyek segítséget nyújtanak a NATO és Oroszország közötti kapcsolatok formálásához való magyar szövetségesi — nemzeti — hozzájárulás elméleti megalapozásához, a hazánk biztonsága szempontjából fontos gyakorlati teendők megfogalmazásához és megvalósításához.
- c) A hadtudományi kutatások terén Magyarországon elsőként tárta fel és összegezte ilyen részletességgel az Észak-atlanti Szerződés Szervezete és az Oroszországi Föderáció közötti kapcsolatok kialakulásának és fejlődésének tapasztalatait, illetve elemezte e kapcsolatoknak az európai biztonsági struktúrák formálódására, valamint a közép- és kelet-európai térség — s benne hazánk — biztonságára gyakorolt hatását.

Hivatalos bírálók:

dr. Nagy László nyá. ezredes, a hadtudomány kandidátusa,

dr. Pados Ferenc alezredes, PhD (hadtudomány).

Bírálóbizottság:

Elnök: dr. Szilágyi Tivadar ezredes, a hadtudomány kandidátusa,

Titkár: dr. Héjja István nyá. ezredes, a hadtudomány kandidátusa,

Tag: dr. Szántó Mihály nyá. ezredes, a hadtudomány kandidátusa.

PhD-értekezés tartalma:

Bevezetés

1. A NATO és Oroszország közötti kapcsolatok előtörténete, gyökerei
 - 1.1. A kétpólusú világrendszer felbomlása, a varsói szerződés és a szovjetunió megszűnése
 - 1.2. Az új Oroszország létrejötte és útkeresése az Euro-Atlanti térségben
 - 1.3. A közép- és kelet-európai országok útkeresése és kapcsolatfelvétele a NATO-val
 - 1.4. A NATO kapcsolatépítési kísérletei Oroszországgal, illetve Moszkva e folyamat során tett próbálkozásai a közép-európai országok — köztük Magyarország — NATO tagságra irányuló törekvéseinek akadályozására, illetve lassítására
 - 1.5. Következtetések
2. A Partnerség a Békéért Program (PfP), a szövetség és a partnerországok közötti gyakorlati kapcsolat alapja — nyitás a volt Varsói Szerződés-tagállamok és a szovjet utódállamok irányában
 - 2.1. Az új biztonsági környezethez való alkalmazkodás: a NATO 1991. évi stratégiai koncepciójában meghatározott elvek szerinti együttműködés kialakítása Közép- és Kelet-Európa új partnerországaival a szervezet kibővítéséig
 - 2.2. A PfP-program fogadtatása Oroszországban és a FÁK-tagállamokban, a programmal, illetve a bővítéssel kapcsolatos vélemények a társadalom és a politika különböző szféráiban
 - 2.3. Konzultációsorozat a NATO és Oroszország közötti kapcsolatokról a hivatalos politika szintjén, valamint a tudományos intézetek és az ügynevezett „biztonságpolitikai műhelyek” között
 - 2.4. Következtetések
3. Fordulópont a NATO és Oroszország kapcsolatában: a NATO – Oroszország közös állandó tanács létrehozása
 - 3.1. A kapcsolatok hivatalos szintre emelése, a NATO és Oroszország közötti új stratégiai kapcsolat alapjainak lerakása: „A NATO és Oroszország közötti Kölcsönös

Kapcsolatokról, az Együttműködésről és a Biztonságról szóló Alapokmány” aláírása és a NATO – Oroszország Közös Állandó Tanács megalakulása. Jelentős előrelépés a katonai kapcsolatok területén: az orosz katonai képviselő kijelölése, illetve döntés a katonai képviseltek kölcsönös felállításáról

- 3.2. A Közös Állandó Tanács megalakulásának fogadtatása Oroszországban és a FÁK-tagállamokban, illetve hatásuk a NATO és a szovjet utódállamok, valamint a NATO és a közép-európai országok közötti kapcsolatokra
- 3.3. Fordulat a NATO-val kialakított kapcsolatok kezelésében: a szervezeten belülség” előnyeinek kihasználására irányuló orosz törekvések megjelenése, illetve a NATO és Oroszország közötti egyéb kapcsolatok erősödése
- 3.4. A NATO és Oroszország közötti kapcsolatok erősödésének hatása az orosz bel-, illetve külpolitikára, valamint Moszkva biztonság-politikai retorikájára
- 3.5. Következtetések
4. Törés a NATO és Oroszország közötti kapcsolatokban: az észak-atlanti szövetség fegyveres beavatkozása a koszovói válság időszakában
 - 4.1. A koszovói válság miatti beavatkozást megelőző diplomáciai és katonai lépések, valamint az azokra történő orosz reagálás
 - 4.2. A katonai akció kezdete, a közép-európai régió és Magyarország szerepének felértékelődése a háború időszakában;
 - 4.3. A katonai beavatkozás fogadtatása Oroszországban, Moszkva válaszlépései, sajátos „ellensúly keresési” kísérletek. A NATO és Oroszország közötti kapcsolatok normalizálása a légi hadművelet befejezését követően
 - 4.4. Következtetések
5. Az oroszországi választások és Jelcin visszavonulásának hatása a kapcsolatok alakulására, a kapcsolatok perspektívái
 - 5.1. Korszakváltás Oroszországban: az orosz belpolitika jelentősebb momentumainak hatása Moszkva külpolitikájára, a NATO és Oroszország közötti kapcsolatokra
 - 5.2. Az orosz Nemzeti Biztonsági Konceptió új elemei, valamint az új Katonai Doktrínában megfogalmazottak lehetséges biztonságpolitikai kockázatainak hatása a NATO és a közép-európai országok, köztük Magyarország biztonságára, illetve Moszkva és a Szövetség, valamint a közép-európai térség közötti kapcsolatokra
 - 5.3. A NATO és Oroszország közötti kapcsolatok 2001. szeptember 11-e után. A római csúcsertekezlet jelentősége: a NATO – Oroszország Tanács létrehozása
 - 5.4. A NATO és Oroszország közötti, valamint a magyar–orosz kapcsolatok perspektívája a konfrontációtól a kooperációig. Mi várható Prága után?
 - 5.5. Következtetések

Befejezés

Összegezett következtetések, új tudományos eredmények, az értekezés felhasználhatósága, ajánlások

Összegezett következtetések

Új tudományos eredmények

Az értekezés felhasználhatósága, ajánlások

a megjelent publikációk jegyzéke

Kiadványok

Cikkek

Előadások, konferenciák

A feldolgozott irodalom jegyzéke

Az értekezésben felhasznált rövidítések jegyzéke